

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Decimaquarta. In eadem verba: Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo: exultationem Virginis prosequimur, cuius exemplo docemur in Creatore, non in creaturis exultare, & delectari debere, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

gularia? Cùm considerares Apostolum infirmitatem humane nature, & ineffabilem Dei sollicitudinem, tàm quibus ipsius malis liberasset, quæ bona largitus esset, inflammatus illius desiderio, hunc in modum loquitur. quandoquidem & propheta non raro Deus communem, sibi proprium faciunt, hoc modo loquentes: Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo. Præterea verò declarat Paulus, hoc quoque par esse, ut quisque nostrum non minus agam gratias Christo, quàm si ob ipsum solùm aduenisset. Neque enim recusaturus erat, vel ob unum tantum exhibere dispensationem. hæc tamen D. Chrysostomus. Tertio addidit Deipara consultò particulam illam meo, coniunctam cum saluari, seu Iesu, qui Saluator interpretatur, ut significaret se specialem aliquam, ac singularem salutis rationem præ omnibus aliis à Christo obtinuisse, ut cùm alios à peccati originalis morbo sanaret, Virginem ab incurrenda huiusmodi infirmitate præseruasset, ac propterea inter redemptos à Christo ipsa principem locum teneret. Quia tamen de huiusmodi præseruatione permulta dixit libro primo de arcanis prædestinationis, atque immaculatæ conceptionis Deiparæ Mariæ, nunc solum celebrem quandam Papiam si legem ei aptabo: ille quidem in l. sunt, ff. de relig. & sumptibus funerum, loquens de inferendo caduere in alieno fundo docet, opus esse non semel iustitiæ ratione, religionis rationi postponi, verba eius sunt hæc: Rationem insuper habemus. (id est, contemnimus) qua nonnunquã in ambiguis religionis questionibus omitti solet, nam summa ea est ratio, quæ pro religione facit: licet igitur iuxta legem iustitiæ diuinæ omnes per naturalem propagationem ex primo præuaticatore Adam oriundi peccatum originale incurtere debeant, merito tamen B. Virgo excipitur ab ea communi lege; quia ex eo quod futura erat mater Dei, ratio religionis, quæ quandoque iustitiæ rationi anteponenda est, postulabat, ne peccatum originale contraheret: Nam summa ea est ratio, quæ pro religione facit: si ergo summa est

ratio religionis, maior ea non est ratio illa communis diuinæ iustitiæ, ut incurterent omnes peccatum originale. ut significaret igitur B. Virgo, hac speciali ratione præseruando illam à peccato originali, Christum Dominum fuisse Saluatorem, & salutare suum, idcirco notanter dixit: In Deo saluari meo, licet alioquin non ipsius solius, sed & omnium communis esset Saluator. cui fit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA XIV.

In eadem verba: Exultauit spiritus meus in Deo saluari meo: exultationem Virginis prosequimur, cuius exemplo docemur in Creatore, non in creaturis exultare, & delectari debere, maximè cum creata bona, caduca, breuiâ, fallacia, & futilia sunt.

LVVS Augustin. versans illa Dauidis verba: Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deo. D. August. Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deo viuum: ait, Vnde exultatio, nisi de spe? in quo exultauerunt? In Deum viuũ. Quid ibi exultauerunt: Cor meũ, & caro mea vnde exultauerunt? Nam & passer, inquit, inuenit sibi domum, & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos. Quid est hoc? Duo dixerat, & duo reddidit in similitudinem auium. Dixerat exultasse cor suum, & carnem suam, & his duobus reddidit passerem, & turturem, cor tanquam passer, caro tanquam turtur: Inuenit sibi domum passer, inuenit sibi domum cor meum. rectè ponderat D. Augustinus hanc exultationem, referens illam ad duo illa animalia passerem, & turturem, ita ut cor tanquam passer inueniat sibi domum, vbi quiescat, & caro, tanquam turtur, inueniat sibi nidum, vbi ponat pullos suos. Sic spiritus Virgi-

Psal. 62.

Deprã in lib. 1.

L. 1. ff. de relig. & sumpt. fun.

Papiam. vbi supra.

Virginis quieuit in Verbo diuino, tanquam in proprio eius centro, & eius caro in eodem exultauit, carnem iam induto, collocando in illo omnes pullos affectionum, & operationum suarum Merito ob hanc rationem sp̄sus vocauit Virginem columbam: *Veni columba mea, amica mea:* fuit enim perfimilis columbæ emissæ à Noë tempore diluuij, cuius pes non extra arcam, sed in arca solum quieuit, vnde neq; minimam diluuij aquæ guttam pedibus suis tetigit: quo non obicure significatur affectus Deiparæ, per pedes significatos, non in creaturis, sed in solo Deo quieuisse, & exultasse; vnde sicut illa Noë colūba in lætitiæ argumentū, quod ira Dei cessasset, ramum virentis oliuæ in ore detulit, sic B. Virgo, in signū lætitiæ ob placatum diuinū furorem propter filij sui in carne aduentum, cecinit mellisluū illud canticū: *Exultauit spiritus meus in Deo saluari meo.* Sileo Mariæ mirificam exultationem, quando agnouit ab originali macula ob merita filij sui fuisse diuinitus præseruatam, sileo lætitiā, quam percepit, quando in templo fuit à parentibus ipsa præsentata, & diuino cultui mancipata: sileo alacritatem, qua Angelica saluatio illā affectit, certiorē eam faciens prædestinatam, & electā fuisse in Dei matrem: taceo iucunditatem qua Elisabethā visitauit, & Ioannem tanquam diuinæ virtutis instrumentum voce sua sanctificauit: taceo mirabilem lætitiā quam suscepit, cum agnouit diuinam reuelationē, de Verbi diuini conceptione in eius utero, Iosepho sponso suo factam, quantum enim illum amabat, tantum de eius mœnore dolebat, vnde de eius consolatione non potuit non ipsa vehementer gaudere: taceo eximium illud gaudium, quo Spiritus sanctus animam eius recreauit, tres reges Magos impellens, vt ante præsepe Christi Domini ingenua procubentes illum tanquam Deum, hominem, & regem adoraret: taceo hilaritatem illam, qua filium suum, diuino præcepto obsecundans, in templo obtulit Deo, quinque

scelis illum redimens, à quo quinque vultu-neribus mundus totus redimendus erat: taceo quātum Deipara lætata fuerit, cum puerum Iesum, qui per triduum lacuerat, inter doctores magno applausu disputantem inuenit: taceo singularem illā, quam habuit, exultationem, cum ad eius preces primum omnium miraculorum patrauit Dominus, aquam in vinū conuertens in nuptiis in Cana Galilææ: taceo lætitiā, quam percepit, cum agnouit Christum Dominū in monte Tabor gloriosè transfiguratum fuisse inter celeberrimos illos antiquos Patres, ac Prophetas Moysen, & Eliam: taceo iucunditatē, qua singulariter anima eius recreata fuit, sciens in Christi baptismo Spiritum sanctū in specie columbæ super caput eius consedisse, & Patris vocem de cælo delapsam: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*, omnibus innotuisse: silentio præterito inenarrabilem eius lætitiā, cum Christum prædicantem, cæcos illuminantem, mortuos suscitantem, ac similia alia portenta operantem videbat: taceo lætitiā, quam triumphans Christi resurrectio, & ouantis illius in cælum Emphyreum ascensio, ac inde fructuosissima Spiritus sancti in die Pentecostes missio, Mariæ exhibuerunt, in his enim omnibus satis vtrique constat Virginem exultasse in Deo saluari suo. solum ego breui sermonis eloquio, animus est variis in memoriam reuocare causas, quæ Marianum cor in Verbi Dei incarnatione vehementer exhilararunt. De quo argumento pertractans insignis ille Hugo de sancto Victore, ait: *Adueniente Spiritu sancto in Virginem, & omnium gratia virtutum sacrosanctum habitaculum in aduentu filij replente, dubium nō est quin celestium gaudiorum, & eternæ dulcedinis miram atque inenarrabilem suauitatem Virgo ipsa conceperit, quando illud æternum lumen cum toto maiestatis suæ fulgore in eam descendit, & quod non capit mundus, totum se intra viscera Virginis collocauit.* Alta quidem mente perpēdebat Deipara Virgo illapsum Spiritus

Mat. 2.

Luca 1.

Ioh. 1.

Ioh. 1.

Hugo de s.

Victore d.

leg. in Luc.

lib. 4.

xius sancti in illam superuenientis, qualiter nūquam in creaturam aliquam descendit, neque postea descenditur sit; perpendebat partem sanguinis sui Verbo diuino hypostaticè fuisse unitam; perpendebat se matrem illius esse in terris, cuius pater Deus est in cœlis; perpendebat eundem genuisse in ventre suo, quem Deus genuit in utero suo, iuxta illud *Psal. ex vtero ante luciferum genui te*: perpendebat plenitudinem gratiæ, omnium Sanctorū tam hominum quàm Angelorum gratiæ in vnum redactas longe superantem, quam diuina largitas ei donauerat; perpendebat se Dominam, ac Reginam Angelorum, cœli, terræ, & inferiorum; perpendebat, & cōtemplabatur vterum suū, velut cœlum Emptycū, vbi Deus faciem suam beatis manifestat: si enim Deus adest in cœlo, aderat in utero Mariæ; si Deus in cœlo beatificat, beatificat etiam in utero Mariæ animam Christi, in dō & ipsam, ad eum modum quo Moysem, & Paulum ad tempus tunc beatificauit, vt tradunt D. Cyprianus, D. August. & D. Antoninus, animo etiam volebat filium suum adhuc in utero suo exillente non minus quàm in cœlo pariter cū Patre in vniuersi principij Spiritum sanctum in infinito gaudio spirare; sicut enim Pater semper generat Filium, idcō enim ait de presenti: *Ego hodie genui te*, ita Pater, & Filius nunquam cessant Spiritum sanctum producere; considerabat Virgo filium suum tanquam sapiētiā genitam Patris, ex utero suo, tam cœlestem, quàm terrestrem, & inferiorum machinam gubernantem, Ang-los in cœlo beatificantem, orbis mouentem, solem, & lunam, & reliqua astra illuminantem, elementa cōseruantem, hominibus tam naturalia quàm supernaturalia bona elargientem, ac totius mundi molem tribus digitis (tametsi infantilibus) appendentem. Singula sanè hæc quis non videat sufficientissima fuisse ad exhilarandum mirificè Mariæ præcordia? audeo dicere, quod si simul in vnum confluentia omnia gau-

dia, in hac vita à principio creationis mundi omnibus creaturis collata, & in postea conferenda in vnum cumulum indigerentur, non solum Mariani cordis gaudium ob incarnationis mysterium in ea celebratum non æquarent, sed longo intervallo ab eo superarentur; vnde arbitrator soli Deo, animæ Christi, & Virgini magnitudinem illius gaudij fuisse vique- quaque perspectam, & comprehensam, quate merito idem Hugo de S. Victore præcitato loco, hanc Virginis lætitiā vocauit *inenarrabilem suauitatem*: si ergo inenarrabilis est, satis, superque exit, aliquid de ea narrare tentasse.

Potro iam exploremus varia documenta, quæ ad mores nostros informandos ex mira hac Virginis exultatione depromere possumus. Ego tria præcipuè elicienda arbitror: primum est, vt ad imitationē Virginis, quæ Deum ex corde magnificans, exultabat, discamus non tam diuinas laudes, quàm reliqua virtutis opera exultantes & hilares exercere, quia (vt dixit D. Paulus) *hilarem datorem diligit Deus*; atque ob eam rationem inter alias potissimum Deus instabat, vt Phæro sineet populū suum à captiuitate eius egressi *Dimittite populū meū, vt sacrificet mihi*, quia dum populus sub tyrannica illius seruitute afflictus & oppressus miserè iacebat, difficillimè poterat hilatis, & exultans (vt oportebat) victimas Deo sacrificare confirmat hanc doctrinā quod contigit Aaroni: narrat enim sacra Leuitici historia, quod cum Aarone sacrificante ante Arcam, & in manu thuribulum tenente, duo sacerdotes eius filij, Nadab, & Abiu igne cœlitus delapso percussi repente interissent, tantā ille mastritiam ex paterno effectu ortam cōcepit, vt vltra in sacrificando nō procederet, sed imperfectum relinqueret sacrificiū; ob quod eum à Moysse eius fratre acriter inieparetur, quod dimidiatam victimam obtulisset, integritati sacrificij nō attendens, ipse respondit hæc verba: *Quomodo posui comedere* *Leuit. 10.* *eam, aut placere Domino in caeremonijs mente*

Hugo de S. Victor.

2. Cor. 9.

Exod. 5.

Leuit. 10.

l i i i lugubri.

Psal. 109.

D. Cyprian.

D. August.

et D. Anto-

ni. hom.

preterea

ita.

Psal. 2.

lugubri? probat autem sacer textus hanc responſionem, dum ait: *Quod cum audivit Moyses, recepit ſatisfactionem*, iudicans certe ſufficientem cauſam habuiſſe Aaronem ad relinquendum imperfectum ſacrificium, quia ob inopinatam filiorum necem non poterat hilarem datorem ſe Deo exhibere. oportet igitur, ut exultantes, & latantes Deo noſtro inſerviamus, id plurimi habentes, quod Dominus infinitæ maiestatis, ac potentæ: & qui ad eius obſequium, & miniſterium innumeros Angelorum choros, immò & penè infinitas hierarchias, vnico verbo & quocumque momento creare poſſet, à nobis nihilominus abiectiſſimis homunculis, & viliffimis peccatoribus velit inferuari, & miniſtrari.

Secundum documentum, & valde utile eſt, ut cum in nobis iuxta Pauli ſententiam, duplex homo repariatur, interior ſcilicet, & exterior, *Spiritus*, in quâ, & *caro*, ad imitationem Virginis diſcimus, quoniam illorum in nobis exultare debeat. in Maria quidem exultatio fuit *Spiritus*: *Exultavit ſpiritus meus*: in peccatoribus autem exultatio non eſt *Spiritus*, ſed *carnis*, iuxta illud Sapiētis in perſona eorum dicentis: *Venite, & fruamur bonis, quæ ſunt, & utamur creatura, tanquam in iuventute celeriter. Vno pretioſo, & vnguentis nos impleamus. & non praterat nos ſos temporis*: in illis nō dominatur quod ſpirituale eſt, ſed quod animale, nō regnat *Spiritus*, ſed *caro*, contra illud D. Pauli: *Non regnet peccatum in veſtro mortali corpore*: quo loco nomine peccati, appetitus ſenſualis intelligitur, qui eſt cauſa peccati, ſicut etiã intellexit idem D. Paulus, cum dixit: *Tam non ego operor illud, ſed quod habitas in me peccatum*. hoc egregie ſignificatur per id quod in lib. Genēſis legimus, dum enim Iſmaël cum Iſaac luderet & exultaret, Iudus autē erat (ut Hebræi adorant) quod idola colere eū docebat, Sara vxor Abraham id agrē ferens, audacter dixit: *Eijce ancillam & filium eius*, quo facto docemur coercendum eſſe appetitum ſenſitivum,

ne in ſuam ſententiam trahat voluntas; actus enim voluntatis cum filij ſint libertæ, immò & reginæ, reges ſunt, & dominari debent; actus vero ſenſualitatis, cum ſint filij ſervæ, ſervi ſunt, quia leges civiles diſponunt, ut partus ſequatur vētrē, quare cum contingit prauos appetitus in nobis oriri, ſummo operē curandum eſt, ne dominetur, vel exultent adueſus ſpiritum, ut ſollicitē curabat Dauid cum dicebat: *Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo*. Atque ad id anxie curandum, vel illud vnum noſ trahere deberet, quod huiusmodi ſollicitudo, & cura pignus quoddam eſt, & indicium nō leue æternæ prædeſtinationis, Apoſtolo dicente: *Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifixerunt cum vitis, & concupiſcentiis*. certe cum Deus in Leuitico præcipiebat ſacrificiū ſine condimento ſalis, qui mordax eſt, ſibi non offerri, ſignificare voluit, quod ut plene gratum ſibi exiſtat ſacrificium ſpiritus, cum carnis mortificatione veluti ſpiritu h ſale condiendum eſt. Gedeonis quidem milites victoriam non obtinuerunt niſi cum lagenis vacuis, & facibus accenſis, & buccinis, quas manu geſtabant, quo ſpiritus ſanctus ſignificare voluit nō niſi cum carnis exinanitione, & extenuatione, ac ſanctis operibus velut lucernis ardentibus, & bonis exēplis velut buccinis cōcrepantibus, innumera noſtrorū hoſtium agmina vinci ac expugnari poſſe. Et quidem hoc fatis experientia competertum habemus, quod ſicut terra niſi vomere proſcindatur, ſeminum fructus nō afferit, ita caro noſtra virtutum fructus germinare non valet, niſi poenitentia vomere ſit proſciſſa; & ſicut ipſum granum frumenti, ut Chriſtus Dominus dixit, niſi mortuum fuerit, nullum fructum exhibet; nec Iacob luctando vicit, niſi mortificatus, & formore percuſſus; nec Dauid Saulem ſuperavit, niſi præciſa prius orchlamydis Regiæ, quando etiam vita eius pepercit; nec Goliath Philiſtæum vicit niſi cum funda, & lapidibus, aſperitatem,

Sapi. 2.

Ad Rom. 6.

Rom. 7.

Gen. 21.

nitatem, & mortificationem præferentibus; nec Moyses illustre legislatoris munus adeptus fuit, nisi per ieiunium quadraginta dierum; nec Iudith caput Holofernis amputare potuit, nisi carnis poenitentia præmissa: non secus ut spiritus noster exulteret in Deo, & aduersus hostes nostros præualeat, oportet, ne caro exulteret, nec habent illi ita laxentur, ut nullum sit præsumptum, quod non pertranscat luxuria, eius. Atque in hac parte tantò vigilantiores esse debemus, quãtò experientia ipsa cõpertum habemus inter omnes animarum hostes carnem esse validiorem, & potentior: quod ex eo ortum habere arbitror, quòd Christus Dominus pugnans cum Dæmone tanquam cum forti armato illum superauit: Nunc princeps huius mundi eicitur foras: acriter etiam decertauit cū mundo, & victoriam de illo tulit: Confidete: ego vici mundum: nunquã tamen Christus Dominus cum carne pugnavit, cum in eo nulla profus esset rebellio partis inferioris aduersus superiorem, sed omnimoda subiectio, & obedientia, & hinc est, vices dæmonis, & mundi extenuatas mansisse post aduentum Christi, non sic autem carnis, cum qua Christus nunquã conflixit, aut pugnam aliquam inuit. Cum igitur caro non fuerit facta ad eò vincibilis, ac dæmon, & mundus inde est vehementius, ac fortius, quã illos, aduersus spiritum pugnare, & ideo in ea deuincenda oportet maiorem adhibere conatum, ac illi frequentius violentiam inferre, quia regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. De his verò qui id præstãt, existimo verificari verba D. Pauli ad Galatas: Ego enim stigmata Domini Iesu in corpore meo porto: non enim vult (ut quidã perperam autumant) D. Paulum Christi vulnera habuisse impressã, veluti Seraphicus noster P. S. Franciscus, sed catenus dicebat, stigmata Domini Iesu in corpore suo deferre, quatenus per continuam mortificationem, mentem & carnem ad eò edomabat, ut nec cor, nec sensus, nec manus, aut pedes, à via

mandatorum Dei quidquam deflectere pateatur.

Tertium documentum, quod ex Mariano exemplo deduco, & omnium potissimum est, ut ad Virginis imitationem in Deo solo incommutabili bono, nõ in creaturis exulemus: omnia enim creata bona, diuitiæ, honores, voluptates, futilia sunt & vana. quare D. Chrysol. id pendens, eleganter dixit: Salomon cum secularium rerum concupiscentia teneretur, magnas eas, & admirandas putabat, multumque in eis laboris, & sollicitudinis insumebat, magnificas edificando domos, copiosum coaceruando aurum, congregando cantorum choros, varia genera ministrorum mensæ, & popinæ querendo, animæ suæ voluptatem ab horis, & corporum formosorum gratia, & omnem (vita dicam) oblectationis, & refrigerij viam sectando. At ubi inde ad se reuersus, & quasi ex umbrosa quadã abyssu ad lumen veræ sapientiæ respicere valuit, tunc sublimem illã, & cælis dignam emisit vocem: Vanitas vanitatum (dicens) & omnia vanitas. Vanitatem hanc Antiqui, ut refert Fulgosi. in huc modum describere: Lunonem, quam omnibus regnis præsidere arbitrabatur, ad latus eius dexterum, Pauonem, ad sinistra verò, cælestem arcum depingebant, quibus temporalis imperij, ac dominij fugacitatem, ac vanitatem significare contendebant. tam diu enim durat gloria Pauonis pulchram suam caudam expandentis, quam diu deformes suos pedes non aspicit, cum ad solum eius aspectum pompaticus ille caudæ fastus continuo euanescat. Iris autem, aut cælestis arcus splendor, ac multiplex colorum diuersitas, quã cito dispereat, maximè vento flante, quotidiana ipsa experientia satis compertum habemus. Hinc est id, quod D. August. scripsit. Inanis est gloria huius seculi, fallax suauitas, infructuosus labor, perennis timor, periculosa sublimitas, inuit sine prudentia, finis cum pena. Seneca etiam paucis verbis multa in hoc genere argumenti comprehendit, dum dixit: Seculi Senec. lib. huius prospera, esse fortune mendacia. huius 10 epist. 77.

lii z verita-

D. Io. Chrysol. ser. com. concubinar. in fin. tom. 5.

Fulgosi. li. 2. de Iunone.

D. Aug. sup. Psal. 169.

Senec. lib. 10 epist. 77.

veritatis testes non alios adduco, quam ipsos mundi sectatores, clamantes illud Sapientia: *Ambulamini vias difficiles*: difficultas autem illa non aliunde ortum habuit, quam ex fraude, & fallacia ipsius mundi, qui instar Dedali, aut regis Minois labyrinthi, vt tradit Claudius, facilem habebat ingressum, egressum vero difficilem, & laboriosum, maximè si in manus Minorauti incidebat ingrediens. ob hanc difficultatem, & periculum locus ille labyrinthus vocabatur, quod interpretatur, *labor intus*. Mündus hic merito *labyrinthus*, nuncupari debet, cum totus sit *labor intus*. Ecclesiasticas dignitates, tametsi tibi videantur quietem multam polliceri, sed mentiuntur, quia *labor intus*, cū Episcopus tot animarū sarcinam humeris suis imponat, Angelis ipsis formidandam: de quibus omnibus, vt ait D Petrus, rationem Deo redditurus est. Diuitiarum affluentia, auri, & argenti copia, ducem ac suauem sibi futuram facile suadent illam ardentet cupientes, sed mentiuntur, quia *labor intus*, Christo Domino dicere, diuitias, spinas esse pungentes. Carnis tandem lasciuia, ac libidinosos amantes, carnis voluptates faccaro, & melle dulciores sibi promittunt, sed *mentia est iniquitas sibi*, quia *labor intus*, nam vt expert^o Salomon dixit: *Ne attendas fallacia mulieris: Fauus enim distillans labia meretricis, &c. nouissima autem illius amara quasi absynthium*. Quare videntur mihi huius mundi cultores illud quotidie experiri, quod contigit patriarchæ Iacob: narrat sacra Geneleos historia, quod ille existimabat pulchram, ac perbellam Rachelem sibi in vxorem dandam, propter cuius amorem septem annos magnos perferens labores patri eius seruietat; nocte autem celebrationis nuptiarum, non pulchra Rachel, sed fræda, ac lippis oculis Lia ad eum ingressa est; non secus accidit huius sæculi amatoribus, qui cum post oleum, & operam perditam, ac ingentes labores perpeffos, desiderium suum honorum, diuitiarū, aut voluptatū, abundè expleturos sperabant,

inanes, ac vacui inueniuntur. Sed ò infinitam Dei bonitatem, ò immensum diuinæ clementiæ pelagus, cum id, quod mundi huius cultores aduersa, & inimica fortuna sibi acciderè opinantur, non nisi ex paterna, ac suauitatis Dei prouidentia eis contingat, qui instar nutricis, vt à lacte infante ablaçter, felle, aut absynthio vbera inungit, vt ille amaritudinem presentis à lacte sugendo sese abducatur; ad eundem modum, vt Deus peccatores ab vberibus huius sæculi, & à dalki voluptatum lacte auertat, consilio diuitias, voluptates, & honores absynthio, & amaritudinè inungit: illud: *extrema gaudij luctus occurrat*, vt saltem hac ratione illa omnia sibi inuisa, & ingrata reddantur, nec cum Petro desiciente, quid diceret, ipsi dicat: *Bonum est nos hic esse, nec tandem iam amplius in creaturis, sed in Deo summo bono exultare, ac lætari fatagant*. In figuram huius lego, quod cum princeps Absalon vocasset ad se celebrem illum Ducem Iobab, quia eius consuetudine vti pergratum habebat, illo reuente venire, iterū cum Absalon accessit, cum tamen adhuc non obaudiret, iussit seruis suis, vt melles ei⁹, quæ iam albe erant ad falcem, igne absumerent: factus tamen huius præcepti certior Iobab, continuò obediens, ad Absalonem humilis venit; ita certè non semel accidit: vocat Deus iterum atque iterum peccatores, ipsi autem insurdescunt: *Vocauit, & renuistis, extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret: desististi omne consilium meum, increpationes meas neglexisti*: vt tamen illi ad ipsum conuertantur, non iracundè, sed misericorditer ait: *Ego succendam in te ignem, & comburam in te omne lignum viride*: variis laboribus eos premit, terræ fructus grandine absumit, nimio calore adurit, filios interimit, honores adimit, & similibus supplicis eos mulçat, vt sic in creaturis requiem non habentes, ad Creatorem suum reuertantur quodammodo compellantur.

Ad extremum Ecclesiæ Patres audiamus, quæ mira de exultatione in Deo habent.

habenda, & in creaturis execranda edixere. D. Augustinus serm. 35 de Sanctis ait: Anima sancta risum luctumque compurat, & gaudium in merorem commutat, cui mundus carcer, caelumque habitatio est, cui exultatio de presentibus nulla est, quia in illo tantum gaudere appetit, qui super omnes est, unde in sancto cantico cum diceret Virgo gloriosus: Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus, signanter addidit, in Deo saluari meo: ac si diceret: Anima mea, quae magnificat Dominum, non in quolibet alio, sed in illo tantum exultat, quem amando magnificat. Novit enim esse aliam vituperabilem exultationem, qua mundus gaudere dicitur, tendens ad luctum, & de quibus Salomon ait: Letantur, cum malefecerint, & exultant in rebus peccatis. hinc & Apostolus non quodlibet gaudium in sanctorum cordibus esse describit, sed in Spiritu sancto: hinc David cum diceret: Gaudeat iustus, subiunxit, in Domino: hinc cum Domino diceret: Gaudebit labia mea, non tantummodo, addidit, tibi: hac enim exultatione nullus eorum gaudet, quisquis de presentibus tantum exultat, eternisq; bonis interesse non concupiscit, cum exiliam patria esse creditur, & mors vita aestimatur, cui Deus venter est. & infra: In gemisce ergo sancta anima, quaecumque in Domino exultas, & quoriet te ab hac exultatione abstraham videris esse, dicit: Ne proicias me Domine a facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas a me: redde mihi letitiam salutaris tui, & Spiritu principali confirma me. Et hic attentius intueri, quam exultationem petierit: Quod enim Hebraice, Iesus, hoc Latine, salutaris, dicitur. Quae enim hac letitia est Iesu? Contemplatio eius, qualis venturus est in gloria sua: Christus enim Iesus fleuit, sed nunquam eum visisse memoratur. Hinc planè, hinc in spe gaudent omnes electi, cum caperint aduersitatis mundi fatigari, & nullis eius prosperitatibus fallaciter decipi. Idem etiam S. Augustinus super Psal. 94. sic habet: Venite exultemus Domino, iubilemus Deo salutaris nostro: Inuitat, inquit, ad magnas epulas exultandi non seculo, sed Domino. Nisi enim esset in hoc seculo exultatio mala,

quae distinguenda est ab exultatione bona, sufficeret dicere: Venite exultemus, sed breuiter distinxit: Quid est, bene exultare? Dominus exultare: Ergo exultatio mala est, exultare se a' u'o, exultatio bona est, exultare Deo. P' id debes Domino exultare, si vis securus mundo insultare. Quid est autem venite? Unde vocat, ut veniant, cum quibus vult exultare Domino: nisi quia longè sunt, ut veniendo propinquarent, propinquando accedant, accedendo exultent? Iusta: Ergo quibusdam longè positus, & malè videntibus psalmus iste dicit: Venite, exultemus Domino. Quo itis, quo receditis, quo disceditis, quo fugitis exultando mundo? Venite, exultemus Domino. Quo itis exultare? vbi deficitis? Venite, exultemus in illo, à quo facti sumus; Venite, exultemus Domino, iubilemus Deo salutaris nostro. Quid est iubilem? Gaudium verbis non posse explicare, & tamen voce testari, quod corde conceptum est, & verbis explicari non potest, hoc est iubulare. Iubilandumque est, quoniam Deus magnus Dominus, & rex magnus super omnes Deos, ac tandem idem D. Augustinus lib. de ciuitate diuina, & virt. inquit. Unde inest D. Aug. li. de tibi tanta letitia? Numquid iam Diabolum conficit, vit. vicisti? numquid iam inferni penas euasisti? & virt. 10. numquid iam de exilio ad patriam venisti? 9. numquid iam de tua electione securitatem accepisti? An forte in obliuionem venit, quod Dominus dixit: Mundus gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium? An forte memoria excessit, Luc. 6. quod idem alibi dicit: Vae vobis, qui nunc ridetis, quia plorabitis, & sbebitis: Quod quidem per Salomonem dicitur: Risus dolore miscbitur, & exirema gaudij luctum occupat. Et è contra per Euangelium: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Quia ergo nescit homo, an odio, vel amore dignus sit, sed omnia in sui: un referantur incerta. comprime inanem letitiam, qui nec dum euasisti penalem arumnam. Nonne apud omnes infans iudicatur his, qui tenebris reclusi carceris gaudere conantur? D. Gregorius explicans illa verba Iob cap. 20. Hoc scio à principio, ex D. Greg. lib. quo positus est homo super terram, quod laus 15. mod. c. 2. impiorum breuis sit, & gaudium hypocrisis ad 10. 2. Iob 20.

instar puncti: sic loquitur: Hypocrita gaudet in prima sessione, hilarescit in primo recubitu, inflatur in prima salutatione, eleuatur in reuerenti voce obsequentium, tum & in famulatu subditorum, sed hoc eorum gaudium eternitati comparatum quid eris, quando irruente mortis articulo ita consumitur, ac si omnino non fuerit? cuius nimirum gaudij letitia pertransit, & pena permanet. Bene autem dicitur: Gaudium hypocrite ad instar puncti. In puncto enim stylus mox, ut ponitur, leuatur, nec mora ulla agitur, ut per exprimendam lineam trahatur. Itaque gaudium hypocrite ad similitudinem puncti est, quia apparet ad momentum, sed dissiparet in perpetuum: & sicut stylus in puncto dum ponitur, leuatur, sic hypocrita presentis vite gaudia, dum tangit, amittit. Idem S. Gregor. exposit. in Psal. 2. penitentialem explicans verba illa: Letamini in Domino, & exultate in illi, inquit: Non est gaudere impis, dicit Dominus, quia qui terrenarum rerum amore vincitur, in Deo nullatenus delectatur. Et quanto quis ad temporalia acriori cura exarsit, tanto magis ab eternis damnabili torpore frigidetur. In illis ergo solummodo, ut in Domino letentur, dicitur, quia qui Deum toto corde non diligunt, in eo letari quamdiu secularibus delectantur, non possunt. Scriptura est enim: Quicumque amicus huius seculi esse voluerit, inimicus Dei constituatur. Neque enim possumus hic gaudere cum seculo, & illic regnare cum Christo. Sed iusti tantum in Domino exultant, quia ita extra mundum sunt facti, ut nec prosperari in mundo cupiant, nec aduersa pati, nullo tacti presentium amore pertimescant. Et notandum, quia non solum (letamini) dixit, sed etiam (exultate) adiecti, ut intelligas eos non posse tristari in corpore, quibus diuine claritas miserationis fulget in mente. Et gloriamini omnes vestri corde. Illi quidem, qui habent cor ad terrena distorum, non gloriantur in Domino, quia spem suam posuerunt in mundo. Vos autem qui cor vestrum secundum Dei voluntatem dirigitis, in spe beatitudinis eterne gloriari debetis, ut qui gloriatur, in Domino gloriatur. Illa namque sine dubio

est vera gloria, quam nullius infortiie obnebrat pena. Insuper idem summus Pontifex, & disertissimus Doctor S. Gregorius, super 1. lib. Regum, elucidans illa verba Samuelis: Et nolite declinare post vana, que non proderunt vobis, neque eruent vos, quia vana sunt, ait: Quidquid in hoc seculo letum, delectabile, sublime, aut prosperum cernitur, vanum profecto est, quia difficile habetur, & cito amittitur. Repente quidem alta seculi corruunt, pulchra transeunt, leta, & prospera euanescent. Nam cum stare in his floribus suis mundus blandiens cernitur, repentina fortuna turbatur, aut festina, & omnia deturbante morte concluditur. Vana ergo sunt gaudia seculi, que quasi manentia blandiuntur, sed amatores suos cito transfundo decipiunt. Et notandum quia defuturo dicitur, non proderunt vobis, quia nimirum nunc prodesse cernuntur, sed cum in futuro pro eis puniri ceperint, nequaquam profunt, neque eruent vos, quia vana sunt: quasi dicat: idcirco vos tunc non adiuuant, quia cum mundo deficiunt, & post seculum non habentur. Post seculum non profunt, que sine vite transire non possunt. Multum quidem seculi bona durant, si cum amatore usque ad extremum vite perueniunt. In hac quidem vita suos amatores peccatis obligant, sed tunc non eruent, ubi quidem per meritum sunt, sed per auxilium non sunt. D. Chryl. hom. 4. ex vatiis, hæc eloquenter, ut asolet, scripsit: Mel in sacrificiis nunquam oblatum legitur. Miretur aliquis, & dicat, 4. ex vatiis quare cum oleum, cum similia, cum arbor, cum in Marcus agnus, cum sanguis pecudum, cum cetera offeruntur in sacrificio Dei, mel tantum non offeratur? Denique quod dicit, & quodcumque offertur, sale conditum offertur in sacrificio, & sermo vester sit sale conditus. Mel penitus non offertur. Et quodcumque contigerit, inquit, immundum erit. Mel sane voluptatis inditum est, & suauitatis, semper enim voluptas mortificat, semper voluptas Deo non placet, quodcumque diuicidinem habet, in Dei sacrificio non offertur. Mel quidem ipsum dulce cum sit, sensum suauitate demulcet, sicut & voluptas, sicut & libido, sicut

S. Greg. ex-
pos. in Psal.
2. penit. to 2

Iacob 4.

2. Cor. 10.

D. Greg. in
c. 11. lib.
Reg. 2.

D. Chryl.
4. ex vatiis
in Marcus
10. a
Leuit. 2.

scit & lascivie. Deinde idem S. Chryso-
stomus, deliciarum amatoribus sic lo-
quitur. Delicias amas? Ego te in delicijs esse
volo, sed in veris, quæ nunquam languescunt:
quæ igitur veræ deliciae sunt. Quæ semper flo-
rent. Voca ad prandium Christum, participem
verum tuarum facias, vel suarum potius, hoc
inmensum habet voluptatem, & semper flo-
rentem. Verum sensibilia non huiusmodi sunt,
sed simul, & apparent, & abolentur, & qui in
delicijs est, nihil melius se habet, quam qui in
nullis est delicijs, immo peius. Ille enim tam-
quam in portu sedet, hic tamquam in flucti-
bus, & morborum obsidionibus tantum est un-
minime ferre potest. Denique idem S.
Chryostomus, in idem argumentum
hæc habet: In voluptate præstantissima
quidem pars nostri servit, imperat autem ab-
iectissima, illa excæcatur, undique ut cæca
vinciatur, hæc agat, circumagat, vndique quam
conveniebat duci potius. Intra: Estque non
menti solum, sed ipsi etiam corpori inimi-
ca, & insensa voluptas, ex forti debile red-
dit, è solido enervatum, morbidum è sano,
tenue ex compatio, ex flore & formoso
deforme, olidum ex flagranti, ex mundo &
puro impurum, ex vili inutile, ex recentii
vetus, ex robusto flaccidum, ex celeri tar-
dum, ex sano languens, ex recto claudum.
Per voluptatem mille mala indignis ille pe-
trat Satan. Sic rotam pessum dedit gentem.
Impinguat us enim, incrassatus, dilatatus est,
dilectus, inquit, & calcuvavit. Hactenus
D. Chryostomus. Ergo si audistis Eccle-
siae Patres, fugite dulcissimam illorum
doctrinæ lac, bibite coelestem ambro-
siam, inebriamini hoc divino necta-
re, ut iam non in creaturis amplius
exultetis, sed in Deo optimo ma-
ximo, cui sit honor, & gloria
in sæcula sæculorum.

Amen.

):(

HOMILIA XV.

Varijs expositionibus explicantur ver-
ba illa Deipare: Quia respexit hu-
militatem ancilla sua: permultaq;
de humilitate ex SS. Patrum do-
ctrina traduntur, quæ ad virtutem
hanc sectandam mirum in modum
inviitant.

V M Humilitas amphibolo-
gica vox sit, nam consulto
omnis varijs eius signifi-
cationibus, quæ ad rem
non faciunt, manifestum &
exploratum est apud omnes, nomine hu-
militatis significari tum exiguitatem, seu
abiectionem: iuxta illud ad Philip. 3. Qui
reformabit corpus humilitatis nostræ: id est,
vile, & abiectionem: tum etiam virtutem hu-
militatis; iuxta illud Christi Domini:
Discite à me, quia mitis sum, & humilis cor-
de. hinc oritur controversia tam inter an-
tiquos, quam inter recentiores huius loci
Interpretes, quidnam istorum B. Virgo
nomine humilitatis intellexerit, ipsamne
sibi infulsam virtutis humilitatem, an ve-
ro exiguitatem, & parvitatem suam, seu
abiectionem: D. Augustinus, D. Bernar-
dus, S. Ildesonus, D. Bernaurentura, D.
Thomas, Origenes, Rupertus, Venerab.
Beda, Hugo de sancto Victore, & Eusebius
Emilienus censent, sermonem esse hic de
virtute humilitatis, quæ in B. Virgine val-
de effulset, verba D. Augustini sunt hæc:
Quia respexit humilitatem ancilla sue, ecce
nim ex hoc beatam me dicent omnes genera-
tiones. O verè beata humilitas, quæ Deū ho-
minib; peperit, vitā mortalibus edidit, cælos
innouavit, mundum purificavit, paradysum a-
pernit & hominū animas de inferno liberavit.
Non dissimilia scribit D. Bernard. præcita-
to loco, necnon & serm. 42 super Cant.
vbi in hunc modum loquitur: Audierat:
pulchra sunt genera tua sicut turturis, & col-
lum

Phil. 3.

D. Aug. ser.

2. de Assump.

D. Bern. hō.

Interpretes, quidnam istorum B. Virgo

1. super miss.

S. Ildeson.

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-

ser. 1. de Af-